

Сиза Н. П.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000–0001–5850–4023

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2019.3/51-61>

УДК 343.131

ПОВНОВАЖЕННЯ КАСАЦІЙНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЩОДО НАПРАВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ З ОДНОГО СУДУ ДО ІНШОГО

Анотація. Однією з гарантій здійснення правосуддя компетентним судом є визначений у ст. 34 КПК порядок направлення кримінального провадження з одного суду до іншого у зв'язку з непідсудністю або наявністю інших передбачених законом обставин, які унеможливають здійснення судового розгляду в цьому суді чи можуть вплинути на неупередженість і безсторонність суддів, а також з метою забезпечення оперативності та ефективності кримінального провадження.

Метою статті є: на основі аналізу кримінального процесуального законодавства і практики його застосування розкрити повноваження Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (ККС ВС) щодо направлення кримінального провадження з одного суду до іншого.

За результатами проведеного дослідження зроблено висновки, що повноваження ККС ВС щодо направлення кримінального провадження з одного суду до іншого обумовлені нормами ст. 34 КПК, які передбачають підстави та порядок вирішення питання про передачу кримінального провадження на розгляд іншого суду. Якщо у поданні апеляційного суду або у клопотанні сторони чи потерпілого зазначаються обставини, які не можуть бути підставами для направлення кримінального провадження до іншого суду, або ж містяться прохання щодо вирішення питань, які виходять за межі його повноважень, що передбачені ст. 34 КПК, ККС ВС відмовляє у задоволенні подання (клопотання).

Узагальнено поширені у судовій практиці ККС ВС випадки відмови у задоволенні подання (клопотання) про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого, зокрема, якщо: звертається суб'єкт, який не має на це повноважень; йдеться про необхідність об'єднання кримінальних проваджень та визначення підсудності; обґрунтовується наявність обставин, що можуть бути підставою для відводу суддів, а не для передачі кримінального провадження в порядку ст. 34 КПК.

Встановлено, що ККС ВС при розгляді подань (клопотань) про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого відмовляє в їх задоволенні також у випадках, коли питання про підсудність кримінального провадження вже було вирішено судом касаційної інстанції раніше з аналогічних підстав, мотивуючи це тим, що згідно з вимогами ч. 5 ст. 34 КПК спори про підсудність між судами не допускаються.

З'ясовано правові позиції ККС ВС щодо обмеження предмета розгляду відповідно до ст. 34 КПК питанням про передачу кримінального провадження з одного суду до іншого, яке вже надійшло на розгляд до певного суду, тобто під час судового провадження. Запропоновано для забезпечення вирішення питань компетентним судом передбачити у КПК спеціальний порядок передачі матеріалів кримінального провадження з одного суду до іншого у стадіях досудового розслідування та виконання судових рішень.

Ключові слова: повноваження Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, направлення кримінального провадження з одного суду до іншого, підсудність, подання апеляційного суду, клопотання сторони або потерпілого.

Постановка проблеми. Встановлення законом підстав для визначення підсудності є необхідною умовою здійснення кримінального провадження компетентним судом відповідно до засад рівності перед законом і судом та доступу до правосуддя й забезпечення справедливого правосуддя.

Додержання норм кримінального процесуального закону, що встановлюють правила підсудності, гарантує забезпечення права кожного при розгляді будь-якого кримінального обвинувачення, пред'явленого йому, на справедливий і публічний розгляд справи компетентним, незалежним і безстороннім судом, створеним на підставі закону, як проголошено у статті 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року.

Ухвалення судового рішення компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України (КПК), є нормативно встановленими умовами його законності (ч. 2 ст. 370 КПК). Таким чином, для забезпечення законності судового рішення є необхідним його ухвалення визначеним згідно з вимогами КПК складом суду з питань, що належать до його компетенції, у кримінальних провадженнях, які йому підсудні.

Порушення правил підсудності чи вимог кримінального процесуального закону щодо складу суду є обставинами, які суттєво впливають на законність судового рішення. У зв'язку з цим у КПК такі порушення вимог кримінального процесуального закону визнаються іс-

тотними і передбачені як підстави для скасування судового рішення (пункти 2 і 6 ч. 2 ст. 412 КПК).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання нормативної регламентації підсудності у кримінальному процесі досліджувались у працях В. В. Короля, В. Т. Маляренка, І. Є. Марочкина, М. М. Михеєнка, О. Р. Михайленка, В. Т. Нора, С. В. Оверчука, Г. М. Омеляненко, В. О. Попелюшка, В. П. Шибіки, В. Д. Юрчишина та інших авторів.

Роботи зазначених учених становлять теоретичну основу для розуміння сутності, правової природи та видів підсудності у кримінальному процесі. Разом із тим, потребує окремої уваги та спеціального дослідження визначений у ст. 34 КПК порядок направлення кримінального провадження з одного суду до іншого у зв'язку з непідсудністю або наявністю інших передбачених законом обставин, які унеможливають здійснення судового розгляду в суді чи можуть вплинути на неупередженість і безсторонність суддів, а також з метою забезпечення оперативності та ефективності кримінального провадження.

Метою статті – на основі аналізу кримінального процесуального законодавства і практики його застосування розкрити повноваження Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (ККС ВС) щодо направлення кримінального провадження з одного суду до іншого.

Виклад основного матеріалу. Важливість дотримання правил підсудності та вимог закону щодо складу суду обумовлює встановлення у ст. 34 КПК підстав та порядку передачі кримінального провадження з одного суду до іншого.

Вирішення питання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого здійснюється колегією суддів ККС ВС у двох випадках: 1) якщо ставиться питання про необхідність передачі кримінального провадження з одного місцевого суду до іншого місцевого суду в межах юрисдикції різних апеляційних судів; 2) якщо ставиться питання про необхідність передачі кримінального провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого суду апеляційної інстанції (ч. 3 ст. 34 КПК).

У випадку надходження до Верховного Суду клопотання про направлення кримінального провадження з одного місцевого суду до іншого місцевого суду в межах юрисдикції одного суду апеляційної інстанції колегія суддів ККС ВС відмовляє у відкритті провадження¹.

Приводами для розгляду питання колегією суддів ККС ВС є: 1) подання суду апеляційної інстанції; 2) клопотання сторони чи потерпілого.

Проте існують випадки, коли до Верховного Суду для вирішення питання про направлення кримінального провадження до іншого суду звертаються суб'єкти, які не мають на це повноважень. У зв'язку з цим ККС ВС звертає увагу на те, «що в ч. 3 ст. 34 КПК визначено коло суб'єктів, які можуть ставити питання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів, і воно є вичерпним. Вказана норма процесуального закону визначає форму звернення цих суб'єктів до Верховного Суду, а саме подання суду апеляційної інстанції або клопотання сторони чи потерпілого. Лише звернення зазначених суб'єктів у відповідній формі дозволяє Верховному Суду прийняти відповід-

не рішення». Звернення місцевого суду з поданням безпосередньо до Верховного Суду є порушенням закріпленого у КПК принципу інстанційності при вирішенні питання про направлення кримінального провадження до іншого суду².

У ч. 1 ст. 34 КПК передбачені обставини, які є підставами для направлення кримінального провадження з одного суду до іншого.

До таких обставин законом віднесено, зокрема, порушення правил підсудності (п. 1 ч. 1 ст. 34 КПК). Суд, до якого надійшло кримінальне провадження з порушенням правил підсудності, зобов'язаний передати його на розгляд іншого суду, за умови, якщо ця обставина була з'ясована до початку судового розгляду. Якщо судовий розгляд у кримінальному провадженні розпочато, колегія суддів ККС ВС відмовляє у задоволенні клопотання (подання) про направлення кримінального провадження до іншого суду за територіальною підсудністю³.

Кримінальне провадження підлягає направленню на розгляд до іншого суду, якщо після задоволення відводів (самовідводів) чи в інших випадках неможливо утворити склад суду для судового розгляду (п. 2 ч. 1 ст. 34 КПК). Проте ККС ВС не визнає підставою для передачі кримінального провадження до іншого суду доводи, наведені у клопотанні сторони (потерпілого) про можливу упередженість та необ'єктивність суддів при розгляді кримінального провадження, оскільки (у разі доведеності такого факту) зазначені обставини можуть бути підставою для можливого відводу цих суддів, а ці питання повинні вирішуватись у порядку, передбаченому параграфом 6 Глави 3 Розділу I КПК України⁴.

¹ Справа № 243/885/19: Ухвала ККС ВС 18.04.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81287670>> дата звернення 19.08.2019.

² Справа № 653/4162/16-к: Ухвала ККС ВС від 10.05.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/73903158>> дата звернення 19.08.2019.

³ Справа № 202/527/16-к: Ухвала ККС ВС від 24.09.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/76673249>> дата звернення 19.08.2019; Справа № 753/1038117: Ухвала ККС ВС від 31.10.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/77607551>> дата звернення 19.08.2019.

⁴ Справа № 0312/2159/2012: Ухвала ККС ВС від 04.01.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/>

Неможливість утворення нового складу суду може мати місце як у разі задоволення відводів (самовідводів), так і в інших випадках. Якщо у суді, до якого згідно з правилами територіальної підсудності надійшло кримінальне провадження, неможливо утворити склад суду для судового розгляду, він повинен передати кримінальне провадження на розгляд іншого суду. Так, ухвалою ККС ВС задоволено подання Сумського апеляційного суду про направлення з цього суду до іншого суду апеляційної інстанції матеріалів кримінального провадження щодо ОСОБА_2, обвинуваченого у вчиненні злочинів, передбачених п. 13 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 185 КК, оскільки у судовій палаті з розгляду кримінальних справ неможливо сформувати колегію суддів для розгляду цього кримінального провадження. Матеріали зазначеного кримінального провадження з апеляційними скаргами прокурора, обвинуваченого ОСОБА_2, потерпілої ОСОБА_3 на вирок Сумського районного суду Сумської області були направлені з Сумського апеляційного суду до Полтавського апеляційного суду як найбільш територіально наближеного¹.

Підставою для направлення кримінального провадження на розгляд до іншого суду також є та обставина, що обвинувачений чи потерпілий працює або працював у суді, до підсудності якого належить здійснення кримінального провадження (п. 3 ч. 1 ст. 34 КПК). Кримінальне провадження повинно бути направлено на розгляд до іншого суду й у разі ліквідації суду або з визначених законом підстав припинення роботи суду, який здійснював судові провадження (п. 4 ч. 1 ст. 34 КПК).

Зазначені підстави для передачі кримінального провадження до іншого суду мають імперативний характер, тому

у випадку їх обґрунтованості ККС ВС задовольняє подання (клопотання) про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого.

Кримінальне провадження може бути передано на розгляд іншого суду також у виняткових випадках, визначених в абз. 6 ч. 1 ст. 34 КПК. Так, зокрема, ККС ВС розглянуто клопотання захисника про направлення кримінального провадження щодо ОСОБА_3 і ОСОБА_4, які обвинувачуються у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 146, ч. 2 ст. 289 КК України, з Володимирецького районного суду Рівненської області до Новоград-Волинського міськрайонного суду Житомирської області. Клопотання мотивовано тим, що більшість свідків, а саме дев'ять свідків із чотирнадцяти та двоє обвинувачених проживають у м. Новоград-Волинський Житомирської області. Також захисник зазначив, що обвинувачений ОСОБА_3 має незадовільний стан здоров'я, лікування потребує оперативного хірургічного втручання та перебування під постійним лікарським наглядом. Ураховуючи зазначене, ККС ВС вирішив, що наведені обставини є винятковими у розумінні абз. 6 ч. 1 ст. 34 КПК України, тому з метою забезпечення оперативності та ефективності розгляду кримінального провадження необхідно направити провадження з одного суду до іншого у межах юрисдикції різних апеляційних судів, а саме до Новоград-Волинського міськрайонного суду Житомирської області².

Отже, направлення кримінального провадження з одного суду до іншого здійснюється за визначеними у КПК підставами, а також у випадках, які можуть бути визнані ККС ВС винятковими. Разом із тим, у судовій практиці існують приклади, коли у поданнях (клопотан-

Review/71469669> дата звернення 19.08.2019; Справа № 638/4399/15-к: Ухвала ККС ВС від 12.11.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/77801241>> дата звернення 19.08.2019.

¹ Справа № 587/102/18: Ухвала ККС ВС від 03.05.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81552680>> дата звернення 19.08.2019.

² Справа № 556/527/19: Ухвала ККС ВС від 16.04.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/81234819>> дата звернення 19.08.2019.

нях) зазначаються обставини, які не можуть бути підставами для передачі кримінального провадження до іншого суду, або ж формулюються прохання щодо вирішення питань, які виходять за межі повноважень ККС ВС, що передбачені ст. 34 КПК.

Поширеною є помилка суб'єктів звернення з поданням (клопотанням) до Верховного Суду, в яких ставиться питання про необхідність об'єднання кримінальних проваджень та визначення підсудності. З цього приводу ККС ВС зазначив, що необхідність об'єднання кримінальних проваджень відповідно до ч. 1 ст. 34 КПК не є підставою для передачі кримінального провадження з одного суду до іншого. Об'єднання матеріалів кримінального провадження повинно здійснюватися згідно з вимогами ст. 334 КПК України¹.

В ухвалах ККС ВС також неодноразово наголошувалося, що визначення підсудності кримінальних проваджень не входить до компетенції Касаційного кримінального суду Верховного Суду².

Натомість КПК передбачає вирішення колегією суддів ККС ВС питання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів, а також про направлення провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого (ч. 3 ст. 34 КПК), про що повинно бути зазначено у поданні суду апеляційної інстанції або клопотанні сторони чи потерпілого з обґрунтуванням наявності підстав для цього.

Якщо підсудність кримінального провадження вже було визначено судом

першої чи апеляційної інстанції, а з клопотання сторони чи потерпілого не вбачається жодних обґрунтованих виняткових підстав для передачі кримінального провадження на розгляд іншого суду, які належним чином були б підтверджені, ККС ВС вважає, що у задоволенні клопотання слід відмовити³.

ККС ВС при розгляді подань (клопотань) про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого також відмовляє в їх задоволенні у випадках, коли питання про підсудність кримінального провадження вже було вирішено судом касаційної інстанції раніше з аналогічних підстав, мотивуючи це тим, що згідно з вимогами ч. 5 ст. 34 КПК спори про підсудність між судами не допускаються⁴.

Отже, ухвали ККС ВС щодо вирішення питання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого характеризуються ознакою винятковості й зумовлюють відмову в задоволенні подання (клопотання) при повторному зверненні з аналогічних підстав.

Норми КПК, що встановлюють правила підсудності, перш за все застосовуються прокурором, який направляє до суду обвинувальний акт чи клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Після отримання зазначених документів судом вирішення питання про підсудність переходить до його компетенції. Прокурор як сторона кримінального провадження під час судового провадження уповноважений звернутися з клопотанням про направлення кримінального про-

¹ Справа № 370/2638/17: Ухвала ККС ВС від 26.12.2017 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/71299727>> дата звернення 19.08.2019; Провадження № 51-8368 впс 18: Ухвала ККС ВС від 25.03.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/80681464>> дата звернення 19.08.2019.

² Справа № 370/2638/17: Ухвала ККС ВС від 26.12.2017 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/71299727>> дата звернення 19.08.2019; Справа № 331/6312/18: Ухвала ККС ВС від 10.12.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/78426347>> дата звернення 19.08.2019.

³ Провадження № 51-4058 впс 18: Ухвала ККС ВС від 19.02.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72349073>> дата звернення 19.08.2019; Провадження № 51-2748 впс 19: Ухвала ККС ВС від 05.06.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82246962>> дата звернення 19.08.2019.

⁴ Справа № 638/4399/15-к: Ухвала ККС ВС від 12.11.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/77801241>> дата звернення 19.08.2019; Справа № 554/9837/18: Ухвала ККС ВС від 09.01.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/79084407>> дата звернення 19.08.2019.

вадження з одного суду до іншого за наявності передбачених КПК підстав.

Якщо прокурор не порушує питання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого, а фактично просить суд касаційної інстанції підтвердити правильність уже визначеної прокуратурою підсудності кримінального провадження, таке клопотання не ґрунтується на законі¹. ККС ВС позбавлений повноважень щодо задоволення клопотання прокурора про передачу кримінального провадження до того суду, куди воно і було спрямовано прокуратурою із обвинувальним актом, що є фактично вимогою до касаційного суду не про передачу кримінального провадження, а визначенням підсудності розгляду кримінального провадження за відповідним судом першої інстанції².

Суд апеляційної інстанції у поданні до Верховного Суду повинен обґрунтувати наявність підстави для направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів. Якщо ж у поданні апеляційного суду міститься прохання вирішити питання щодо обґрунтованості ухвали місцевого суду про зміну підсудності кримінального провадження, його вирішення не відноситься до компетенції Верховного Суду, оскільки це суперечить ч. 3 ст. 34 КПК України³.

У клопотанні сторони має бути зазначено конкретний місцевий суд, що знаходиться в межах юрисдикції іншого апеляційного суду, до якого з урахуванням наявності підстави, передбаченої ч. 1 ст. 34 КПК, повинно бути направлено кримінальне провадження. Відповід-

но до ч. 3 ст. 34 КПК України Верховний Суд не наділений повноваженнями передавати кримінальне провадження до апеляційного суду іншої області для визначення його підсудності за одним із місцевих судів⁴.

При розгляді подання апеляційного суду колегія суддів ККС ВС з'ясовує наявність підстави для направлення кримінального провадження з одного суду до іншого відповідно до встановлених КПК правил територіальної підсудності й у тому випадку, коли в поданні апеляційного суду ставиться питання про передачу кримінального провадження до іншого суду, якому відповідно до ст. 32 КПК України не підсудне кримінальне провадження, таке подання не підлягає задоволенню⁵.

ККС ВС не вирішує питання про зміну суду апеляційної інстанції, який має визначити територіальну підсудність суду першої інстанції, зокрема, у випадку незгоди заявника із рішенням суду апеляційної інстанції про відмову у передачі провадження за його скаргою на постанову слідчого про закриття кримінального провадження до найбільш територіально наближеного суду, оскільки це не передбачено ст. 34 КПК⁶.

Згідно з ч. 3 ст. 34 КПК України питання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів вирішується колегією суддів ККС ВС за поданням суду апеляційної інстанції або клопотанням сторін чи потерпілого, але вже після надходження кримінального провадження до суду за правилами територіальної підсудно-

¹ Справа № 569/714/18: Ухвала ККС ВС від 13.03.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/7272797>> дата звернення 19.08.2019.

² Справа № 127/20/16-к: Ухвала ККС ВС від 12.01.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71540048>> дата звернення 19.08.2019.

³ Справа № 443/1127/16-к: Ухвала ККС ВС від 18.02.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/79878528>> дата звернення 19.08.2019.

⁴ Провадження № 51–5589 впс 18: Ухвала ККС ВС від 23.04.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/73627795>> дата звернення 19.08.2019.

⁵ Справа № 443/1127/16-к: Ухвала ККС ВС від 19.03.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/80588269>> дата звернення 19.08.2019.

⁶ Справа № 683/1208/16-к: Ухвала ККС ВС від 16.05.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/74064793>> дата звернення 19.08.2019.

сті, визначеними у ст. 32 КПК. Якщо ж у клопотанні захисника, поданому до Верховного Суду, висувається вимога про визначення підсудності кримінального провадження до проведення підготовчого судового засідання судом першої інстанції, таке клопотання не підлягає задоволенню¹.

В ухвалах ККС ВС неодноразово зазначалося, що предметом розгляду Верховного Суду в порядку ст. 34 КПК є питання про передачу кримінального провадження з одного суду до іншого, яке вже надійшло на розгляд до певного суду. Питання про направлення матеріалів провадження за клопотанням про скасування арешту майна з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів не відноситься до предмета розгляду Верховного Суду².

Відмовляючи у задоволенні клопотання про визначення підсудності кримінального провадження, яке перебуває на стадії досудового розслідування, ККС ВС зазначив, що «системний аналіз норм КПК України дає підстави вважати, що кримінальне провадження у розумінні ст. 34 КПК України є тотожним поняттю «судове провадження», визначеному в п. 24 ч. 1 ст. 3 цього Кодексу. Направлення клопотання до Верховного Суду для зміни підсудності кримінального провадження можливе лише після направлення справи до суду першої інстанції у порядку, передбаченому ст. 291 КПК України, для розгляду її по суті за правилами глав 27, 28 цього Кодексу»³.

Проте існує й інша позиція у судовій практиці. Так, ухвалою ККС ВС було задоволено подання Сумського апеляційного суду про направлення матеріалів кримінального провадження

за клопотанням про скасування арешту майна у цьому кримінальному провадженні до Октябрського районного суду м. Полтави з урахуванням місця здійснення досудового розслідування. У мотивувальній частині ухвали зазначено, що «при вирішенні питання про підсудність поданого клопотання під час досудового розслідування необхідно відповідно до загальних засад кримінального провадження виходити із аналогії закону та застосовувати норму, яка регламентує подібні правовідносини»⁴.

Спеціальні правила визначення підсудності встановлені нормами ст. 539 КПК стосовно вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку, тому в цих випадках не застосовуються норми щодо підсудності і передачі кримінального провадження до іншого суду, передбачені статтями 32–34 КПК. Зокрема, питання щодо направлення матеріалів провадження про умовно-дострокове звільнення засудженого з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів не є предметом розгляду Верховного Суду, оскільки у п. 1 ч. 2 ст. 539 КПК України передбачено, що у разі необхідності вирішення питання про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання відповідне клопотання подається до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого засуджений відбуває покарання. ККС ВС, відповідно, відмовив у задоволенні подання апеляційного суду про визначення на підставі п. 1 ч. 1 ст. 34 КПК України підсудності розгляду клопотання щодо умовно-дострокового звільнення особи, поданого у порядку статей 537–539 КПК України, зазначаючи, що зміна підсудності розгляду таких клопотань чинним

¹ Провадження № 51–4812 впс 18: Ухвала ККС ВС від 22.03.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72938835>> дата звернення 19.08.2019.

² Справа № 185/9965/17: Ухвала ККС ВС від 15.01.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71568813>> дата звернення 19.08.2019; Справа № 592/4759/18: Ухвала ККС ВС від 23.05.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/74218757>> дата звернення 19.08.2019.

³ Справа № 757/710/18-к: Ухвала ККС ВС від 14.03.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/72757033>> дата звернення 19.08.2019; Провадження № 51–4493впс18: Ухвала ККС ВС від 15.03.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72793906>> дата звернення 19.08.2019.

⁴ Справа № 592/8879/19: Ухвала ККС ВС від 04.07.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/82915194>> дата звернення 19.08.2019.

кримінальним процесуальним законом не передбачена¹.

За результатами розгляду подання чи клопотання колегією суддів апеляційного суду та колегією суддів ККС ВС постановляються ухвали про задоволення подання (клопотання) і направлення кримінального провадження з одного суду до іншого чи про відмову у задоволенні подання (клопотання) про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого (частини 2 і 3 ст. 34 КПК). Оскарження таких ухвал КПК не передбачено. Як зазначає ККС ВС, ухвала апеляційного суду, постановлена в порядку статті 34 КПК, не перешкоджає подальшому кримінальному провадженню, тому не є судовим рішенням, що відповідно до ст. 424 КПК може бути оскаржене в касаційному порядку². Відповідно до положень Глави 32 КПК України ухвала апеляційного суду про направлення кримінального провадження для розгляду до визначеного суду першої інстанції не може бути предметом розгляду суду касаційної інстанції³.

Висновки. Повноваження ККС ВС щодо направлення кримінального провадження з одного суду до іншого визначені нормами ст. 34 КПК, які передбачають підстави та порядок вирішення питання про передачу кримінального провадження на розгляд іншого суду. Направлення кримінального провадження з одного суду до іншого здійснюється за визначеними у КПК підставами, а також у випадках, які можуть бути визнані ККС ВС винятковими. Якщо у поданні апеляційного суду або у клопотанні сторони чи потерпілого зазначаються обставини, які не можуть бути підставами для направлення кримінального провадження з одного суду до іншого, або ж містяться прохання щодо вирішення питань, які виходять за межі його повноважень, що

передбачені ст. 34 КПК, ККС ВС відмовляє у задоволенні подання (клопотання).

Поширеними у судовій практиці є випадки відмови ККС ВС у задоволенні подання (клопотання) про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого, якщо: звертається суб'єкт, який не має на це повноважень; йдеться про необхідність об'єднання кримінальних проваджень та визначення підсудності; обґрунтовується наявність обставин, що можуть бути підставою для відводу суддів, а не для передачі кримінального провадження в порядку ст. 34 КПК.

ККС ВС при розгляді подань (клопотань) про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого відмовляє в їх задоволенні також у випадках, коли питання про підсудність кримінального провадження вже було вирішено судом касаційної інстанції раніше з аналогічних підстав, мотивуючи це тим, що згідно з вимогами ч. 5 ст. 34 КПК спори про підсудність між судами не допускаються.

У судовій практиці ККС ВС сформульована правова позиція, що предметом розгляду Верховного Суду в порядку ст. 34 КПК є питання про передачу кримінального провадження з одного суду до іншого, яке вже надійшло на розгляд до певного суду, тобто під час судового провадження. Нормами КПК встановлені спеціальні правила для визначення суду, який має здійснювати розгляд питань під час досудового розслідування чи вирішення питань, пов'язаних із виконанням вироку. Для забезпечення вирішення питань компетентним судом необхідно передбачити у КПК спеціальний порядок передачі матеріалів кримінального провадження з одного суду до іншого у стадіях досудового розслідування та виконання судових рішень.

¹ Справа № 648/3284/17: Ухвала ККС ВС від 04.01.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71469685>> дата звернення 19.08.2019.

² Справа № 275/288/17: Ухвала ККС ВС від 12.06.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82420665>> дата звернення 19.08.2019.

³ Справа № 243/885/19: Ухвала ККС ВС від 18.04.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81287670>> дата звернення 19.08.2019.

REFERENCE LIST

LIST OF LEGAL DOCUMENTS

LEGISLATION

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedural Code of Ukraine] vid 13.04.2012 № 4651-VI <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
2. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [The Criminal Code of Ukraine] vid 05.04.2001 № 2341-III <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
3. Mizhnarodnyi pakt pro hromadyans'ki i politychni prava [International Covenant on Civil and Political Rights] vid 16.12.1966 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].

CASES

4. Sprava № 370/2638/17: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 26.12.2017 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/71299727>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
5. Sprava № 0312/2159/2012: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 04.01.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71469669>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
6. Sprava № 648/3284/17: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 04.01.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71469685>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
7. Sprava № 127/20/16-к: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 12.01.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71540048>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
8. Sprava № 185/9965/17: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 15.01.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71568813>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
9. Sprava № 443/1127/16-к: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 18.02.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/79878528>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
10. Provadzhennya № 51-4058 впр 18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 19.02.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72349073>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
11. Sprava № 569/714/18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 13.03.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/72727797>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
12. Sprava № 757/710/18-к: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 14.03.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/72757033>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
13. Provadzhennya № 51-4493 впр 18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 15.03.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72793906>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
14. Provadzhennya № 51-4812 впр 18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 22.03.2018 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72938835>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
15. Provadzhennya № 51-5589 впр 18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 23.04.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/73627795>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
16. Sprava № 653/4162/16-к: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 10.05.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/73903158>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
17. Sprava № 683/1208/16-к: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 16.05.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/74064793>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
18. Sprava № 592/4759/18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 23.05.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/74218757>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].

19. Sprava № 202/527/16-к: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 24.09.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/76673249>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
20. Sprava № № 753/1038117: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 31.10.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/77607551>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
21. Sprava № 638/4399/15-к: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 12.11.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/77801241>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
22. Sprava № 331/6312/18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 10.12.2018 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/78426347>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
23. Sprava № 554/9837/18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 09.01.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/79084407>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
24. Sprava № 443/1127/16-к: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 19.03.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/80588269>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
25. Provadzhenya № 51–8368 вкч 18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 25.03.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/80681464>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
26. Sprava № 556/527/19: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 16.04.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/81234819>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
27. Sprava № 243/885/19: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 18.04.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81287670>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
28. Sprava № 587/102/18: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 03.05.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81552680>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
29. Provadzhenya № 51–2748 вкч 19: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 05.06.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82246962>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
30. Sprava № 275/288/17: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 12.06.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82420665>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].
31. Sprava № 592/8879/19: Ukhvala Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu [Decision of Criminal Cassation Court of the Supreme Court] vid 04.07.2019 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/82915194>> data zvernennya 19.08.2019 [in Ukrainian].

Syza N.,

Candidate of law sciences, Docent,

Docent of Department of Justice

Faculty of Law

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ORCID ID: 0000–0001–5850–4023

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2019.3/51-61>

THE AUTHORITY OF CRIMINAL CASSATION COURT AS PART OF SUPREME COURT ABOUT SENDING CRIMINAL PROCEEDING FROM ONE TRIAL TO ANOTHER

Annotation. *One of the guaranties of justice by competitive trial is determined in art. 34 Criminal Procedural Code the procedure of sending criminal proceeding from one trial to another in connection with don't fall within the jurisdiction or another legal circumstance which make impossible justice*

in this trial or can influence on judge's impartiality and equity and for the purpose of providing for promptness and effectiveness in criminal proceeding.

The purpose of article is: to reveal the authority of Criminal Cassation Court as a part of Supreme Court based on analysis of criminal procedural law and practice their using about sending criminal proceeding from one trial to another.

For the results of research was concluding that the authority of Criminal Cassation Court as a part of Supreme Court about sending criminal proceeding from one trial to another steam from norm in art. 34 Criminal Procedural Code which provide for grounds and procedure for deciding whether to refer criminal proceedings to another court. If in a court of appeal or in a petition of a party or a victim the circumstances, which cannot be grounds for referring criminal proceedings to another court, are stated, or the request is made for resolving issues beyond its powers, stipulated by art. 34 of the Criminal Procedural Code, the Criminal Cassation Court as a part of Supreme Court refuses to grant the application (petition).

Generalized the most common in judicial practice in the Criminal Cassation Court as a part of Supreme Court instances of refusal in satisfied submission (petition) about sending criminal proceeding from one trial to another, in particular if: appellant don't have the authority; it's matter of bringing criminal proceeding together and determining jurisdiction; substantiates the existence of circumstances that may be grounds for the removal of judges, but not for the transfer of criminal proceedings in accordance with art. 34 of the Criminal Procedural Code.

Installed that Criminal Cassation Court as a part of Supreme Court at proceeding application (petition) about sending criminal proceeding from one trial to another refuses to satisfy them even in case where the issue of jurisdiction of criminal proceeding has already been resolved by the cassation court before, on similar grounds, justifying it in accordance with the requirement of p.5 art. 34 of the Criminal Procedural Code, disputes over jurisdiction between the courts are not allowed.

Was figuring out the legal positions Criminal Cassation Court as a part of Supreme Court about limit in view to considering in art. 34 Criminal Procedural Code; questions about sending criminal proceeding from one trial to another which has already been submitted to a certain court, having carried out during the court residence. Having proposed for broad consideration of the matter, having entrusted the court to provide the Criminal Procedural Code with special procedures sending of criminal proceeding from one side to the last in the stage of pre-trial consideration and review of court decisions.

Key words: *The authority of Criminal Cassation Court as part of Supreme Court, sending criminal proceeding from one trial to another, jurisdiction, petition to appeal court, a motion from party or victim*

Стаття надійшла до редакції журналу 30.08.2019.